

Over hoe het allemaal begon...

Bij Ties thuis is de zolder een grote rommel. Omdat hij zich verveelt, besluit hij te vragen of Fien komt spelen. Samen besluiten ze eens op de zolder te kruipen om te bekijken wat daar allemaal ligt. Tussen de dozen met oude schoolboeken, kleding en andere rommel vindt Ties de carnavalskist van zijn ouders. Ties doet het deksel omhoog en Fien roept: "Jemig wat ruikt dit vies zeg.. alsof er een natte hond in gelegen heeft!" Hij haalt oude gestreepte shirts, stofjassen, pruiken en maskers uit de doos. Onderin vindt hij een oud en verschoten boekje. 'Carnaval ontmaskerd' staat er op de kaft.

Ties is dol op carnaval. Fien is carnaval nog een beetje aan het ontdekken maar samen willen ze dit jaar carnaval gaan vieren; lekker hossen en springen. Ties doet al een paar jaar mee met de kinderoptocht en wil later Burgervaojer worden in Dommelbaorzedurp. Omdat hij carnaval een heel leuk feest vindt, wil hij er meer van weten. Hij gaat op de rand van de kist zitten en begint te lezen.

In het oude boekje staat hoe carnaval heel lang geleden is begonnen als een feest in de overgang van winter naar lente. De mensen geloofden toen nog dat voor elk natuurverschijnsel een aparte god of geest verantwoordelijk was. Zo was er een god voor de zon, de maan, de wind, het water etc. Er waren, naar hun mening, goede en kwade goden en geesten bij. De kwade goden en geesten waren verantwoordelijk voor de winter. De winter ervoeren zij als een slechte tijd, er was nauwelijks voedsel want er groeide bijna niets, het was koud, donker en nat. Ziekte en dood lagen op de loer. De mensen van toen hadden geen vliegtuigen die vers eten uit warme streken konden halen, er was geen centrale verwarming en geen elektrische verlichting zoals nu. Er moesten volgens hen wel kwade goden en geesten zijn die de mensen met die slechte winter kwaad wilden doen.

De mensen begonnen allerlei acties te bedenken, we noemen dat 'rituelen' om die kwade wintergoden en wintergeesten te verjagen of ze gunstig te stemmen. Ze maakten kabaal en droegen angstaanjagende kleding en maskers of offerden lekker eten en cadeautjes aan die goden en geesten.

Die acties gingen samen met feesten zoals hossen, dansen, drinken en lachen. Soms ging het er wild aan toe en dat vond de pastoor maar niets. Het paste ook niet meer omdat mensen in de loop van de tijd steeds meer geloofden in één god en niet in wintergoden en wintergeesten. De pastoor wilde het feest daarom verbieden, maar dat kreeg de pastoor niet voor elkaar omdat mensen het feest niet wilden missen.

Alle pastoors, de bisschoppen en de paus hebben toen nagedacht hoe ze een beetje orde konden brengen in dit feest. Ze zaten bij elkaar en bedachten het volgende: 'Als we van dit feest een katholiek feest maken, dan kunnen wij regels bedenken om het feest minder wild te maken. De veertig dagen voor Pasen noemen we de vastentijd, daarin mogen de mensen minder eten en niet snoepen. Dat is goed voor ze, want dan beseffen ze dat Jezus ook heeft moeten lijden voordat hij aan het kruis werd genageld. Vlak voor die veertig dagen mogen de mensen nog vier dagen uit hun dak gaan en flink eten en drinken. We noemen die vier dagen carnaval. Deze feestdagen eindigen met Vastenavond, waarna as-woensdag de eerste dag van de vastenperiode is. Veel van de oude gebruiken (rituelen) zoals het maken van kabaal en het verkleden bleven echter bewaard en werden onderdeel van het nieuwe carnavalsfeest.

In die tijd werd veel gesproken en geschreven in de moeilijke taal Latijn. De woorden 'carne vale' betekenen 'vaarwel vlees', wat een verklaring is voor het woord carnaval.

Ties en Fien gaan naar beneden een uit en ze vinden het spannend om te moet denken aan Yasin, een jongen uit zijn hebben ze ook ieder jaar een van Yasin dat zij niet een feest hebben Suikerfeest. Dat is heel anders dan

glas drinken halen, want het boek is nog niet lezen hoe dit mooie feest is ontstaan. Hij klas. Die heeft een ander geloof; Islam. Daar vastenperiode, die heet de Ramadan. Hij hoorde vóór de vastenperiode, maar vlak daarna; het carnaval, er worden vooral zoetigheden gegeten.

Terug op zolder pakt Ties het boek weer vast en leest verder.

Eeuwen lang werd het feest carnaval gevierd. Mensen deden maskers op zodat je aan niemand kon zien of hij een boer, artiest of directeur was. Iedereen is gelijk tijdens carnaval. Er kwamen steeds meer klachten over wilde mannen die teveel dronken, dingen kapot maakten, ruzie maakten en andere mensen lastig vielen. De burgemeester verbood het feest omdat hij de rottigheid helemaal beu was. Stiekem werd er in cafés nog een beetje gefeest tijdens carnaval, maar heel uitbundig was dat niet. In veel plaatsen werd besloten om carnaval toch maar weer toe te staan, als het maar goed georganiseerd zou zijn, dan vond de burgemeester het goed.

'Poeff', zegt Ties tegen Fien. 'Ik ben blij dat er carnaval gevierd mag worden. Ik zou dit feest voor geen goud willen missen. Fijn ook dat het goed georganiseerd wordt, dat is nodig want in de geschiedenis ging het al een paar keer flink mis omdat mensen geen regels kenden. Het is knap dat in al die eeuwen carnaval is blijven bestaan'.

Fien lacht. 'Het is gewoon niet uit te roeien, dit feest!'

Ties pakt een oude jas en een masker uit de carnavalskist en loopt in zijn eentje een polonaise over de zolder. Hij zingt hardop 'Ja, ja ik voel het al....het is weer carnaval.'

Totdat zijn moeder van beneden roept. 'Wat zijn jullie toch aan het doen, gekkerds, het is nog lang geen carnaval'. 'Dat weet ik', roepen Ties en Fien terug, 'jammer genoeg niet.'

Het gevecht tussen Carnaval en Vasten van Pieter Brueghel de Jonge (1564-1638)

Maar hoe komen we nou van carnaval in het algemeen naar carnaval in Dommelbaorzedurp?

In 1953 wilden vier Vughtse vrienden carnaval gaan vieren in Oeteldonk ('s-Hertogenbosch) maar het was koud en het regende. In Oeteldonk stonden ze overal voor een gesloten deur en toen ze thuis bij de kachel zaten, bedachten ze dat in Vught toch ook carnaval gevierd kon worden. "Met vier man zijn we al" zeiden de vier vrienden tegen elkaar.

Vanaf 1954 wordt er carnaval gevierd in ons eigen Dommelbaorzedurp. En nog steeds doen we dat met vrienden en familie om samen een leuk feestje te vieren.

Dommelbaorzedurp heeft zelfs een eigen wapen. Het is een blauw-gele baors met uitgeklapte kieuwen en natuurlijk een feestmuts op. En als je het logo op zijn kop houdt, lijkt het op een echt wapenschild.

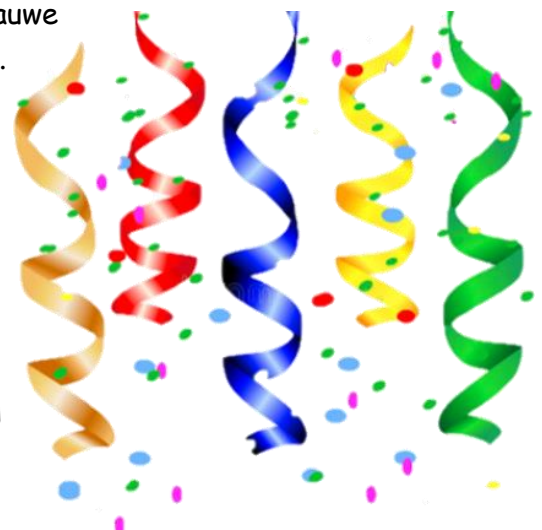
Tijdens de officiële evenementen van Dommelbaorzedurp draagt zelfs een heuse vaandeldrager het vaandel van Dommelbaorzedurp mee. Als je goed kijkt zie je een schuine streep erdoorheen lopen. Aan de linkerkant kun je dan een gedeelte van het wapen van Vught zien en aan de rechterkant het kenmerk van Dommelbaorzedurp, baorsjes. Het geeft aan dat Vught tijdens carnaval verandert in Dommelbaorzedurp en na carnaval weer terug naar Vught. Bovenop het vaandel staat een houten beeldje van een Baors. Die heet Herman d'n Baors en is vernoemd naar Meneer Pastoor.

Ook hoor je tijdens carnaval regelmatig: "hij kèkt, hij kèkt, 'k weet zeker dè'tie kèkt". Dit is de eerste regel van het Dommelbaorzedurps volkslied. Zing jij de volgende keer ook uit volle borst mee?

Met carnaval staat op het Jan van Geeneplein onze Boer Brordus, de moerasdemper, die op vakantie in Spanje het adelijk geslacht De Nezroab é Lemmod à Lavanrac terugvond en uitnodigde voor een feestelijk onthaal in Dommelbaorzedurp. Hij draagt een blauwe boerenkiel, witte wantjes, een petje en een masker van een baors.

Sinds enkele jaren heeft Brordus gezelschap gekregen van zijn achternichtje Brorda. Zij staat symbool voor het jeugdcarnavaal en draagt hetzelfde kostuum als een boerenmèske.

Als Brordus en Brorda onthuld zijn, zingen we met z'n allen het Dommelbaorzedurps volkslied "De Toren". Dit lied beschrijft hoe de Toren ons altijd kan zien terwijl we carnaval vieren. Hij wordt zelfs met z'n bijnaam genoemd, d'n Bertus.

1) Waarom vierden mensen vroeger feest toen de lente begon?

---

2) Waarom werd carnaval een paar keer verboden?

---

3) Wat heeft vlees met carnaval te maken?

---

4) Ken je uit een ander geloof een vastenperiode en vastenfeest?

---

5) Hoeveel dagen voor Pasen is de laatste dag van carnaval?

---

6) Hoe heet deze dag?

---

7) Wat zijn de symbolen van het carnavalsfeest in Dommelbaorzedurp?

---

8) Wanneer is het carnaval in Dommelbaorzedurp opgericht?

---

9) Hoe heet de Toren met carnaval?
